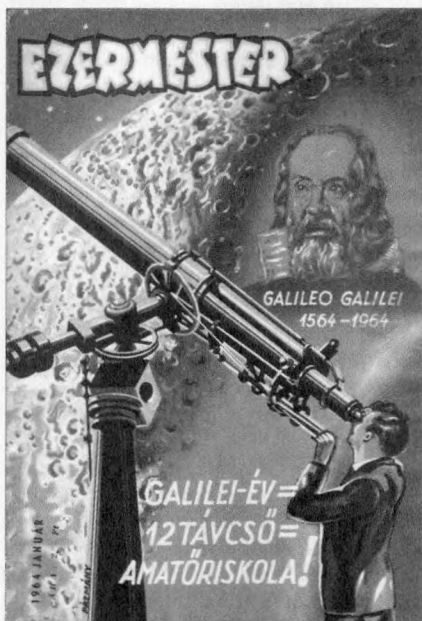

Egy év – egy kép: a Galilei-év (1964)

„1964-ben ünnepli a világ Galileo Galilei születésének 400. évfordulóját. 1609-ben, most 335 éve irányult először Galilei kezében a távcső az ég felé, s a felfedezett Világegyetem évezredes tanokat döntött meg, és elindult az új csillagászat nagyszerű fejlődése.

Galilei első távcsöve mindössze 9-szeres, legjobb távcsöve is csak 34-szeres nagyítású volt. Ilyen egyszerű eszközt két lencséből 20 Ft-nál kevesebb költséggel készíthetünk. Mai amatőrjeink sokkal különb távcsöveket készítenek ennél, de a mai emberiség legalább 95 százaléka annyit sem látott az égből, mint amit Galilei 355 éve meglátott.

Galilei távcsövének elkészítése lenne legméltóbb megünneplése Galilei emlékének.”

Ezekkel a szavakkal vezeti be Kulin György az Ezermester 1964. januári számában kezdődő távcsőépítési cikksorozatot. Bár az Ezermester címlapján egy „lebutított” Heyde-refraktort vélünk felfedezni, a sorozat célja nem a professzionális távcsőgyártás alapjainak elsajátítása volt, hanem olyan,

általános távcsöves tudnivalók megismeretése, melyek birtokában szinte bárki megépíthette a maga távcsövét.

A hatvanas években nyugaton se volt akkorá még a távcsöves kínálat, mint manapság, nem is szólva a nem sokkal később már legvidámabb barakként számoltartott Magyarországról, ahol – annyi más szabadidős tevékenységhez hasonlóan – az amatőr csillagászat eszközei is a hiánycikkek hihetetlenül széles körét gyarapították. Egy dologból azonban nem volt hiány: a lelkesedésből. Kulin is határtalan lelkesedéssel tanította az érdeklődőket távcsőkészítésre – nem középiskolás fokon.

A cikksorozat első részében egy Galilei-távcső elkészítésére buzdítja az olvasókat. Az optikai hozzávalók a VI. kerületi Lenin körút 96. sz. alatt működő Uránia Boltban voltak beszerezhetőek. Az egyszerű Galilei-féle távcső objektívje 50/1000-es kétszeres domború, egytagú lencse, melyet 5 Ft-ért lehetett megvásárolni (katalógusszáma 31 000), az okulár a 6137-es számú –137 mm-es szórólencse (ára 4,50 Ft). Kulin felhívta a figyelmet arra, hogy az egyszerű egytagú lencsével senki ne törekedjen túlzott nagyításra (különösen, hogy maguk a cikkből javasolt okulárok is egytagúak voltak). A képminőség javításának egyetlen lehetősége a blendezés, azonban a 25–30 mm-re szűkített objektív képe se volt valami ragyogó, épp ellenkezőleg: sötét, homályos. De legalább valamelyest csökkent a kis távcső színi hibája. A távcsőépítés, az alkotás örömét azonban minden vállalkozó maradéktalanul átélhette (köztük e sorok írója is) hála az olcsó, egyszerű lencséknek és Kulin kulturális missziójának.

Ha Galilei is a Lenin körút 96-ban vásárolhatott volna, bizonyára még több felfedezéssel gyarapítja a csillagászat tudományát. Valószínűleg elégedetten barkácsolt volna a MOM-lencséből újabb és újabb Galilei-féle távcsöveket. Ennél csak akkor lehetett volna elégedettebb, ha már 1609-ben beszerezhetett volna mondjuk egy bármilyen kicsi SkyWatcher-refraktort.

Mizser Attila